

FILOSOFIA

Tema IV: LA PERCEPCIÓ

1. SENSACIONES I ESTÍMULS

1. Sensacions i estímuls

1.1 Vegem la llum, escoltem cançons, sentim olors, sentim calor. Totes aquestes coses es tracten de sensacions que captem amb els sentits. Què és la sensació?

Def: És la captació d'una qualitat com a resposta a un estímul.

1.2 Els exemples vistos anteriorment, és a dir colors, sons, ... tots es produeixen a través d'ÒRGANS o sentits externs. Què són els sentits externs?

Def: Són òrgans estimulats per agents externs al nostre organisme.

Els agents externs entren en contacte amb el nostre cos gràcies a aquests òrgans, que són vista, oïda, olfacte, gust i tacte.

Fa temps es sap, no obstant això, que els sentits externs no són cinc. *exemple! percepció extra-sensorial.*

També tenim òrgans o sentits interns. Què són sentits interns?

Def: Són els estimulats per agents interns del nostre organisme.

Ens subministren informació sobre l'organisme. Podem ser cinestèsics, quan sentim la relaxació i contracció dels músculs, i cenistèsics, quan percebim les sensacions internes del cos, com ben estar, fatiga, fam, sed, ...

1.3 Què és un estímul?

Def: És l'energia que excita els òrgans sensorials.

Sense l'estímul no podríem captar les sensacions malgrat que hi ha estímuls que no es capten. *exemple! els ultrasons.*

Entre l'actuació de l'estímul i la captació hi ha un procés. És un procés en el sistema nerviós, en la part apropiada del cervell.

1.4 Fases de la sensació:

Hi ha que distingir 3 fases.

exemple! un misto encés.

1. Fase física: és l'actuació d'un estímul sobre les terminacions nervioses pròpies de l'òrgan sensorial.

2. Fases psicològica:

a) alteració de l'òrgan al ser estimulat (pupiles petites). b) transmissió de corrent nerviosa fins al cervell (transllat).

c) reacció del cervell (s'alteren les cèl·lules).

3. Fase psíquica; captació de la qualitat corresponent (llum). La sensació pròpiament dita. *exemple! accidentats paraplàgics o tartaplègics.*

1.5 L'estudi de la psico-física:

1.5.1 **Def.** de psico-física:

La psico-física estudia la relació entre estímulo i sensació.

1.5.2 **Def.** de llindar mínim:

Es denomina llindar mínim la quantitat més petita d'estímulo necessària per a que es produisca una sensació.

S'ha fet un estudi sobre el llindar mínim en l'ésser humà. S'ha estudiat la vista, l'oïda, l'olfacte, el gust i el tacte, i s'ha comprovat que la nostra capacitat sensorial és inferior a la de molts animals.

Galanter (1986) va fer el següent estudi. (...)

1.5.3 **Def.** de llindar màxim:

S'anomena llindar màxim a la quantitat d'estímulo a partir de la qual no es nota augment en la sensació perquè l'òrgan sensorial queda saturat.

1.5.4 **Def.** de llindar diferencial:

Es denomina llindar diferencial la quantitat d'estímulo que hi ha que afegir o restar a l'estímulo inicial per a que es capte una variació de la sensació. No és sempre el mateix, sinó que varia segons siga la quantitat d'estímulo del que es parteix. *exemple! cantar alguna persona, cantar una coral, la quantitat d'estímulo afegida és molt petita per a notar-ho.*

1.5.5 **Llei de Weber:**

El llindar diferencial és una fracció constant de la quantitat d'estímulo previ. *exemple! de 100gr. – calen 5 gr. per a que es note; de 200 gr. – Calen 10 gr. per a que es note.*

2. La percepció

2.1 Diferència entre sensació i percepció:

No captem qualitats aïllades. Captem objectes que posseeixen un sentit per a nosaltres. La percepció implica que hi haja un procés d'organització, integració i interpretació de les sensacions.

2.2 **Def.** de percepció:

La percepció és un procés constructiu a través del qual anem més enllà de les sensacions, organitzant i captant

conjunts o totalitats dotades de sentit.

2.3 Teories de la percepció:

a) Asociacionisme: teoria que ens explica la percepció com a resultat de la suma de les sensacions. És la percepció vista com un mosaic.

b) Psicologia de la Gestalt (forma): la psicologia gestàltica o de la forma, afirma que la totalitat percebuda no té el seu origen en l'associació dels elements. La forma s'imposa independentment dels elements, conforme a certes lleis específiques pròpies. Diuen ells, que sempre que siga possible es percebrà una forma o figura.

2.4 Lleis generals de la forma:

1) Llei de simplicitat: la forma tendeix a organitzar-se a fi que la figura resultant siga tan senzilla com ho permetisquen els elements.

2) Llei de pregnància: la forma tendeix a organitzar-se a fi que la figura percebuda siga el més definida possible. Tenim tendència a accentuar la simetria, a eliminar trets discordants i a perfeccionar la figura.

2.5 Lleis específiques de la forma (factors):

2.5.1 Factor de proximitat:

Davant de diversos estímuls iguals, tendirem a agrupar en una mateixa estructura a aquells que es troben més pròxims entre ells.

2.5.2 Factor de semblança:

Es tendeix a agrupar, dintre del que és possible, aquells elements que són semblats entre ells.

2.5.3 Factor de DUC (destí uniforme o comú)

Tendim a percebre com un tot aquells objectes o línies que mantenen la mateixa direcció.

2.5.4 Factor de tancament:

Existeix una tendència a tancar les figures completant aquelles parts que els manquen.

2.5.5 Factor de contrast:

La percepció del tamany d'un element resulta influïda per la relació que aquest manté amb els altres elements del conjunt.

2.5.6 Factor de figura:

Un principi general de la percepció és que la figura sempre es percep sobre un fons, quedant aquest més allunyat i més imprecís per a l'observador.

2.5.7 Alternança de figura-fons:

Exemple del dibuix! copa blanca sobre fons negre on es veuen dos rostres sobre un fons blanc.

3. L'atenció

Tota percepció implica que alguna cosa siga destacable per a nosaltres dels objectes i qualitats sensibles que cauen sota el nostre camp perceptiu. Què és el que fa que determinats estímuls es destaquen sobre els altres, convertint-se en objectes de la nostra percepció? L'atenció.

Atendre és seleccionar. *exemple! una taula en un bar.*

3.1 Existeixen multitud d'estímuls. Els nostres òrgans sensorials sempre són contínuament bombardejats per multitud d'estímuls, fins i tot en el lloc més tranquil. *exemple! en el camp, a classe, ...*

És l'atenció la que produïx que determinats estímuls es posen de relleu per damunt dels altres i els capta. Centrant l'atenció en alguna cosa, seleccionem i perfeccionem el camp de la percepció segons aquesta selecció, però determinats tipus d'estímuls atrauen més que altres la nostra atenció. La publicitat ho sap. *exemple! els estímuls en moviment, els colors forts, els objectes que ens sorprenen.*

Però, a banda d'aquests estímuls, allò que de debó dirigeix la nostra atenció són els interessos.

3.2 Classes d'interessos:

Els interessos poden ser:

1) Interessos biològics: l'observació de la conducta dels animals (...)

La percepció del món que ens envolta, està al cervel de la pròpia supervivència. Existeixen estímuls per a la seva necessitat, i existeixen estímuls indiferents.

2) Interessos individuals: gamma d'interessos més rica en els homes.

La cultura crea interessos més enllà de les necessitats biològiques. *exemple! música, art, esports, ...* Les ocupacions professionals i els gustos influïxen també en la percepció. *exemple! arquitecte i amant de la literatura.*

3.3 Distintes cultures:

Les distintes cultures provoquen diferents interessos, els quals també influeixen en la manera de percebre els objectes. *exemple! els esquimals.*

4. El món perceptiu de l'home:

4.1 Sols l'home té món.

Els animals posseeixen una percepció molt especialitzada. Les seves percepcions estan totalment adaptades a les necessitats de la seva existència, i en el medi en el qual han de desenvolupar la seva vida.

Els animals viuen tancats en el seu món, sòls l'home es troba obert al món. Mitjançant telescopis i microscopis ampliem la nostra capacitat perceptiva, arribem fins al més infinitament gran i fins al més infinitament petit. Per a l'home existeixen les muntanyes i les estrelles; per a l'esquirol o la formiga, no. El fet que l'home pugui percebre tot aquest món de coses és, des del punt de vista psicològic, superflu.

4.2 El cos humà i el món perceptiu:

Anem a deixar de banda la psicologia científica i a endisar-nos en un problema de caire més filosòfic. El món està aquí. El meu cos es converteix per a mi en el centre del món perquè aquest món que jo percepc, el percepc el meu cos. El meu cos quan percepc el món es plena de sons, colors, olors, ...

5. Memòria i imaginació

Més enllà del ací i del ara

La percepció es troba sotmesa a limitacions estrictes en quan a l'espai i al temps. Es percepc només allò que es troba dins del nostre camp perceptiu (limitació espacial).

Es percepc si els estímuls actuen en un moment donat (limitació temporal).

Conclusió: es percepc aquí i ara.

Com desbordar aquestes barreres? El nostre coneixement és capaç de desbordar aquestes barrere del aquí i del ara mitjançant la memòria i la imaginació.

5.1 Memòria:

1) **Def.** de memòria: la memòria és la permanència del nostre passat en el nostre pensament.

Existeixen dos tipus de memòria:

a) Memòria mecànica: és la capacitat per a aprendre certes conductes i executar-les amb posterioritat.

b) Memòria de record: és la capacitat de fixar, retenir, evocar i reconèixer posteriorment allò percebut. La importància de la memòria és extraordinària i ha tingut una gran influència en l'evolució.

2) L'amplitud de la memòria:

En la memòria hi ha records imborrables però difícilment recuperables. Els records han d'estar representats en el cervell d'aguna manera, però la naturalesa d'eixa empremta no és ben coneguda encara. Hi ha records que mai s'esborren i l'únic problema és el de la seva recuperació. Cal una clau per a que el record reaparega en la consciència. Es parla de la teoria de les dues memòries: memòria a curt plaç (MCP) i memòria a llarg plaç (MLP).

ESTRUCTURA DE LA MEMÒRIA HUMANA

senyals

físics

! REPETICIÓ

DE MANTENIMENT

!

òrgans MAGATZEM REONEIXEMENT

sensorials ! D'INFORMACIÓ ! DE PAUTES ! MCP ! MLP

SENSORIAL

!

OBLIT RECORD

GRÀFIC

Què passaria si no poguérem oblidar?

Records dolorosos o obsessions.

Què passaria si no poguérem recordar?

Amnesis, qui oblida el passat es veu obligat a repetir-lo.

5.2 La imaginació

1) La imaginació i les seves funcions:

També la imaginació ens fa oblidar les barreres del ací i del ara. No ens permet alliberar-nos del món que ens envolta i ens transporta a mons nous com el món de l'art. La imaginació no tan sols és bona per a l'ésser humà en sí mateixa, capaç d'alliberar-nos d'aquest món que ens envolta, sinó que compleix un paper, realitza una funció en l'home.

2) Funcions:

a) Funció compensatòria.

Quan els nostres desitjos i aspiracions no es compleixen en la vida real, la imaginació ens ho ofereix, ens ho dóna, ens proporciona allò que volem en els somnis i les ensomiacions.

b) Funció lúdica (dels jocs).

Els xiquets desenvolupen molt la fantasia en els seus jocs, però, per què juguen els xiquets? Per què juguen a allò que juguen?

Com a assaig o a preparació (imiten als majors)

Com a evassió front a les normes o regles culturals.

c) Funció creadora:

Es dóna en l'àmbit de l'art i dels descobriments científics. Per a que la ciència progressi, necessita l'impuls creador que li dóna la imaginació. Així, el científic podrà idear nous experiments.

També en el món de l'art mitjançant la imaginació, l'artista imposarà innovacions que ens permetran veure altres aspectes en la realitat.

d) Funció crítica:

El paper que compleix la imaginació en tots els aspectes que hem vist fins ara (somnis, jocs, art, ...), és a dir la

funció de la imaginació en cada apartat és una funció doble. Per una part rebutja les limitacions del món real. Per altra part ens proposa un món alternatiu o una nova visió del món. A aquesta doble funció l'anomenarem funció crítica.

Quan aquesta funció crítica es centra en el món polític-social, aquesta crítica s'anomena utopia.

Def. d'utopies: són les descripcions de societats inexistents perfectament organitzades en les quals no es donen les lacres y injustícies de la societat real.

Algunes utopies:

La república de Plató.

Utopia de Thomas Moro.

Un mundo feliz de Huxley.

Els efectes de la fantasia utòpica:

La utopia pot paralytzar l'acció amb el desig d'aconseguir allò que la utopia diu, i poder transformar el món que no ens agrada. Així donc, els efectes poden ser inclús oposats.

6. L'APRENTATGE

INTRODUCCIÓ: Anem a veure 4 exemples, on el subjecte supera una dificultat, el seu comportament s'adapta a la situació problemàtica. Es tracta de conductes adaptades. La forma i els procediments d'adaptació difereixen, no obstant això, notablement entre sí.

exemples! voltor savi

peixera

ximpanzés

esport més difícil

1. La conducta instintiva:

La conducta de l'alimoxe és una conducta instintiva, la fa per instint.

Característiques de l'instint o conducta instintiva:

La conducta és:

a) específica, és a dir, la mateixa per a tots els individus de l'espècie.

b) innata, hereditària, no apresada.

c) rígida, és estereotipada, s'ejecuta en bloc i sense adaptació a circumstàncies noves.

Els instints dominen i controlen la vida dels insectes, peixos, rèptils i aus.

2.1) Característiques generals de la conducta apresada.

La conducta del peix que passa a l'altre costat de la peixera, és apresada.

Les característiques són:

a) Individual, és a dir, que no estan dotats tots els de l'espècie.

b) Adquirida (hàbit): s'anomena també conducta apresada.

c) Rigidesa: és a dir, sense adaptació a circumstàncies noves.

d) Conclusions: 1. La capacitat d'aprendre és d'extraordinària importància per a la vida dels individus, sobre tot els poc dotats d'instruments.

2. La capacitat d'aprendre augmenta en l'escala zoològica, en relació amb el desenvolupament del sistema nerviós.

2.2) Tipus d'aprenentatge: solen distingir-se 3 tipus d'aprenentatge:

a) Per Condicionament Clàssic (Pavlov).

b) Per Condicionament Operant.

c) Per imitació.

*a) Un experiment (passos, menjar, campana).

– Estímul no condicionat (ENC)

(menjar)

– Estímul indiferent (EI)

(campana anterior)

– Estímul condicionat (EC)

(campana associada)

– Resposta condicionada (RC)

(salivació associada)

–Els moments de l'aprenentatge per Condicionament Clàssic són:

ESQUEMA

1. Primer moment: abans del condicionament:

menjar (ENC)! salivació (RNC)

2. Segon moment; durant el condicionament:

menjar (ENC)

+ salivació (RNC)

so (EI)

3. Tercer moment: després del condicionament:

so (EC)! salivació (RC)

– Importància del Condicionament Clàssic:

El Condicionament Clàssic té gran importància en el comportament humà. Alguns comportaments estranys i patològics (malaltosos) es remonten a la infància. *exemple! les fòbies.*

– Extinció: es produeixen de manera gradual. Serà tant més fàcil quant menys forta siga l'associació que ha d'extingir-se.

*b) Condicionament operant (Skinner)

1. Vejam un experiment:

– caixa d'Skinner

– colometa

– picotejar

– associar

2. Definició de condicionament operant:

És el tipus d'aprenentatge que s'aconsegueix en tant que el subjecte associa la realització de certa conducta amb l'obtenció de resultats positius o negatius. S'anomena operant perquè el subjecte apren a realitzar certes operacions en vista de que es produisca un resultat:

3. Reforç – premi:

3.1) Resum, def. : qualsevol estímul que augmente la probabilitat de que certa conducta siga repetida pel subjecte.

3.2) El reforç premi pot ser:

a) positiu (donar): si com a resultat de la conducta s'afegeix alguna cosa agradable.

exemple! treballador incentivat

b) negatiu (traure): si com a resultat de la conducta es surpimeix alguna cosa desagradable.

exemple! ansietat al parlar en públic, relaxació prèvia.

4. Reforç – càstic:

4.1) Def.: és qualsevol estímulo que disminueix la probabilitat de que certa conducta siga repetida pel subjecte. És tot el contrari del reforç–premi.

4.2) L'esforç – càstic pot ser:

a) Positiu (donar): si com a resultat de la conducta s'afegeix alguna cosa desagradable.

exemple! reprimenda o dolor físic

b) Negatiu (traure): si com a resultat de la conducta es suprimeix alguna cosa agradable.

exemple! suprimir un viatge

5. Importància del condicionament operant:

el C.O. permet a l'home aprofitar les habilitats dels animals.

5.1) *exemple! a) olfacte dels gossos, contrabando de la droga.*

b) vista de les aus, trobar naufragos.

5.2) En l'ésser humà és important per al seu aprenentatge perquè és la base de molts comportaments. El factor primordial d'aquest tipus d'aprenentatge per condicionament operant és la MOTIVACIÓ, és a dir, que allò que s'ha d'aprendre estiga relacionat amb interessos, desitjos, aspiracions, ...

exemple! interès pel menjar del colomet

Què és millor, el premi o el càstic?

En l'educació i en l'ensenyament els premis són més eficaços.

c) Aprenentatge per imitació, aprenentatge vicari.

1) Observacions: en aquest tipus d'aprenentatge s'imita la conducta d'altres, per a això observem la conducta que volem imitar i la copiem. Aquí intervé com a factor important la motivació. La motivació és la que porta a imitar la conducta observada.

2) Èpoques de la vida: en dues èpoques de la vida es dona amb més força aquest tipus d'aprenentatge per imitació: en la infància i en l'adolescència.

3) Diferències entre la imitació i el condicionament operant: en la imitació la conducta apresada no s'aconsegueix per casualitat, sinó per observació. Allò en que s'assemblen els dos tipus d'aprenentatges és que el reforç juga un important paper per a facilitar la repetició de la conducta.

2.3) Algunes definicions:

1) Def. de comprensió súbita: captació repentina de la relació entre diversos elements que no havien estat relacionats pel subjecte fins a eixe moment en que cau en el conte. En el nostre exemple del mico, allò que es compren súbitament és la relació canya – menjar.

2) Def. d'assaig-error; manera d'actuar consistent en realitzar moviments a l'atzar (assaig) fins a donar amb el moviment apropiat.

3) Def. de conducta intel·ligent: conducta que resol un problema per comprensió súbita i sense recurrir al mètode assig-error.

2.4) Aprenentatge i intel·ligència: no hi ha fronteres grans entre l'aprenentatge i la intel·ligència, perquè una conducta pot ser intel·ligent i, no obstant això, pot recurrir a tantejos per a veure el camí a seguir en la solució d'un problema. Les diferències amb el peix o el colom és que no es fa a l'atzar. La solució no és fruit de la casualitat. La intel·ligència exclueix els assajos de l'atzar, però no els assajos intencionats i amb sentit.

TEMA 7

MOTIVACIÓ. TEORIES

1. Teoria de la reducció de la tensió.

a) *exemple! quan una persona té sed, busca l'aigua.* Es tracta d'una conducta apetitiva o instrumental. *Quan ja té l'aigua, se la beu.* Realitza una conducta consumatòria. Aquest exemple ens indica la teoria de la reducció de la tensió, en la qual es procura la recerca de l'equilibri homeostàtic.

b) Definicions:

– Def. d'homeostàsis: procés mitjançant el qual un organisme tracta de mantenir una situació interna equilibrada i estable. Aquesta situació es denomina equilibri homeostàtic.

– Def. d'impuls: tensió produïda per una necessitat no satisfeta.

– Def. de necessitat primària: necessitat de caràcter biològic i innat.

c) Gràfic del procés cíclic: existeix un procés cíclic que va des de la ruptura de l'equilibri fins a la seva restauració.

GRÀFIC

4 conducta apetitiva (anar al frigorífic)

tensió 3 5 conducta (impuls) consumatòria

TEORIA DE (menjar)

LA REDUCCIÓ

DE LA TENSIÓ

necessitat 2 6 tornar a

(fam)

1 estat

d'equilibri

d) Limitacions:

La teoria de la reducció de la tensió presenta notables limitacions. Es tracta de necessitats primàries. No explica altres comportaments com el desig d'un pastís sense fam.

2) Teoria de l'excitació:

Al contrari que en la teoria de la reducció de la tensió, en la teoria de l'excitació es busca elevar l'excitació, la curiositat, l'estimulació. Les notes característiques són:

a) És d'orientació homostàtica. Aquesta teoria no pretén cesar o parar l'excitació com en la teoria de la reducció de la tensió, sinó mantenir-la en un determinat nivell.

b) És una teoria parcial. No és generalitzable per a totes les conductes. És vaga. Cada individu té un nivell diferent d'excitació.

c) Explica el fenomen de la curiositat. La teoria permet explicar de manera general les conductes de curiositat, tant en l'ésser humà com en els animals. Volem variar d'estímul, informar-nos de coses, buscar situacions noves, ...

3. Teoria de l'incentiu:

a) Procedència: la teoria de l'incentiu afirma que la motivació de la nostra conducta prové dels estímuls externs. Aquest és el principi general d'aquesta teoria. Contràriament a la teoria de la reducció de la tensió que es pregunta d'on procedeix la nostra conducta, la teoria de l'instint es pregunta cap on es dirigeix la nostra conducta. Es tracta d'un punt de vista oposat a la teoria de la reducció de la tensió. És clar que els incentius ens atrauen cap endavant, ens creen un desig d'aconseguir alguna cosa.

b) Def. d'incentiu: incentiu és qualsevol objecte o estímul la qual concepció comporta conseqüències favorables per a l'individu. La concepció de l'incentiu constitueix l'objectiu de la conducta.

c) Variables: la manera amb que els incentius orienten la nostra conducta depèn de moltes variables. Depèn del valor que li donem i de les expectatives d'aconseguir-lo, és a dir, la facilitat o dificultat d'aconseguir un objectiu.

exemple! –sopar o spectacle

– objectiu extemadament difícil

4. Les necessitats:

a) Classificació:

El tema de la motivació és complex. L'ésser humà es crea a sí mateixa necessitats i una classificació és difícil en aquesta sentit. Hem de distingir entre: – necessitats primàries.

– necessitats secundàries, no biològiques, apreses, inculcades per una educació rebuda.

b) Classificació de Murray: aquest psicòleg americà va classificar 28 necessitats secundàries. Algunes són: ordre, superioritat, poder, autonomia, agressió, companyia, joc, ...

Aquestes classificacions resulten difícils de justificar. Perquè aquestes i no d'altres?, es preunten els experts.

c) Classificació de Fromm:

Fromm classifica les necessitats següents: afinitat, transcendència, arrelament, identitat i un marc orientatiu.

5. TEORIA HUMANÍSTICA DE LA MOTIVACIÓ: Maslow

5.1) Piràmide de Maslow:

Transcendència

Autorealització

Estima

Afecte i

pertenència

Seguretat

Necessitats biològiques

5.2) Reflexió sobre les necessitats de Maslow:

a) Necessitats biològiques: en la base estan les necessitats primàries: la fam, la sed, ...

b) Seguretat: a continuació estan les relatives a la seguretat. Seguretat en el medi que ens envolta, i seguretat davant el nostre futur.

c) Afecte i pertinença: afecte en quant a estimar i ser estimat, i pertinença en quant a integració social.

d) Estima: és la necessitat d'assegurar-se la pròpia valia quan es veu estimat i reconegut pels altres.

e) Autorealització i transcendència: estan en la part alta de la piràmide, en el nivell superior.

Què és l'autorealització? És el desenvolupament de les pròpies capacitats. Situada en aquest nivell, la persona orienta la pròpia vida cap a valors com l'amor desinteressat, la veritat, la bellesa, ...

Maslow diu que cadascun de nosaltres posseeix una naturalesa pròpia, el seu ésser. Diu que aquesta naturalesa és bona, que deixem que es desenvolupi al ritme de les necessitats que van surgint d'ella. Aleshores, apleguem a autorealitzar-nos, serem feliços. El desequilibri en la persona ve quan no se li permet desenvolupar la seva naturalesa pròpia.

5.3) Maslow representa un ordre de necessitats. La piràmide, amb l'escalons, mostra una gerarquia. El valor augmenta quan pugem un escaló. Però, com podem pujar? S'ha d'ascendir per passos. Es tracta d'una reflexió sobre la línia del desenvolupament humà, i no tant sòls d'una classificació.

5.4) Característiques de l'home autorealitzat:

1. Està satisfet: té suficientment gratificades les seves necessitats bàsiques o pot prescindir d'alguna d'elles.

2. S'accepta a sí mateixa: no hi ha sentiments de vergonya o culpabilitat.

3. Té una percepció clara i eficient de la realitat, viu en la realitat.
4. Està obert a les experiències.
5. És espontani i expressiu, es comporta amb naturalitat i senzillesa.
6. Tendeix a estar centrat en els problemes dels demés, més que en els seus propis.
7. Té amor per la soletat i necessita vida privada.
8. És autònom i independent.
9. Té una capacitat permanent de disfrutar de la vida (art, naturalesa, ...)
10. Les seves relacions interpersonals són profundes, però amb menys individus.
11. Posseeix un codi moral propi, distingeix el bé del mal.
12. És de talant democràtic.
13. Té un bon sentit de l'humor, no és agressiu no fereix.
14. És creatiu i original.
15. té una gran capacitat amorosa.

EXAMEN

6. TEORIA HUMANÍSTICA DE ROGERS:

a) Desenvolupament del jo: com hem vist, els teòrics més important de les corrents humanístiques són Maslow, Allport, Fromm i Rogers. Ens centrarem ara en Rogers.

Per a Rogers, com per a Maslow, la tasca fonamental de l'home és *l'autorealització del jo*,

1